

nõustaja oli pädev, siis olime julged pangale vastu astuma,” meenutab Mari. „Lõpuks oli pank tänu võlanõustamisele ja pidevale koostööle päri kolm korda väiksema summaga – see tundus uskumatuna! Ja selle me tänavu septembris ka ära maksime.”

Lõpuks kergem

Nüüd hingavad Mari ja Tõnis kergendatult, sest pikk laenusaga selle pangaga on läbi, samuti on tasutud aastate jooksul 10 000 krooni ehk ligi 640 euro ulatuses võetud kiiralaenu – need läksid kitsamatel aegadel laenumakseteks ja laste toiduks. „Nelja aasta pärast on laenudega kõik,” ütleb Tõnis, sest siis saab makstud kodupangast võetud väikelaenu, millega tasuti suure laenu viimane makse.

Tagantjärele leiavad Tõnis ja Mari, et laenu sai võetud kergekäeliselt, aga nüüdseks on elu õpetanud.

Õppetund on eriti valus – heade kavatsustega võetud laenu, mida tuli mitmekordselt tagasi maksta, ei toonudki neile oodatud kudu, sest tekkis tüli lähikondsetega. Nõnda jäädi ilma nii tulevases kodust kui laenurahast, mis oli juba rakenduse leidnud.

Sellest hoolimata läheb Tõnisel ja Maril praegu kenasti: nad elavad oma kahe pojaga soodsas üürikorteris, mõlemal on töö ja läbitud peatükk elukoolist.

Ei süüdistata kedagi

Võlanõustaja Evi Torm on Lääne-Virumaal laenudega kimpus inimesi aidanud seitse aastat. Enamasti pöörduakse tema poole siis, kui ise enam midagi ette võtta ei osata, ütleb ta.

„Kui inimene minu juurde tuleb, tõmban joone tema endise ja praeguse elu vahele – edasi vastutab inimene ise. Ma ei süüdistata kunagi kedagi mineviku vigade pärast, aga aitan nendega toime tulla,” kinnitab Evi Torm.

77 *Kui inimene minu juurde tuleb, tõmban joone tema endise ja praeguse elu vahele – edasi vastutab inimene ise. Ma ei süüdistata kunagi kedagi mineviku vigade pärast, aga aitan nendega toime tulla.*

FOTO: ARVET MÄGI/VIRUMAA TEATAJA

EVİ TORM

Enamikul tema klientidest on küll töökohad olemas, kuid kiiralaenu on võetud kulude katteks siis, kui mingiks ajaks töö kadus ning tagasimaksetega hätta jäädi.

„Kui nõustatav minu juurde tuleb, siis kõigepealt teen kindlaks, kas perel üldse jääb raha järele, millest laenu maksta. Kui neile endile tundub, et mitte, siis teeme kuueelarve ja vaatame, kuidas seda muuta, ilma et peaks juurde laenama. Kui kiiralaenufirmad ja pangad enam ei aita, võetakse mõnikord appi lähituttavad, aga nii jäädakse kahjuks ilma oma sotsiaalsest tugivõrgustikust – mitte keegi, kellele võlgu oled, sinuga enam ei suhtle. Istud oma murega üksikodus,” kirjeldab Torm.

Nõustaja aitab välja selgitada summa, mis perele peab jääma, et lapsed saaksid söönud, kommunaalmaksud ja üür tasutud. „Edasi vaatame, mis saab võlgadega. Ei saa nii, et maksad võlad, aga elekter lülitatakse

KUST SAAB ABI?

Üle Eesti on käimas Euroopa Sotsiaalfondi finantseeritav projekt „Multiprobleemidega inimestele vajaduspõhiste teenuste pakkumine juhtumipõhise võrgustikutöö piloteerimise kaudu”. Tänu sellele on võimalik saada tasuta psühholoogilist ja võlanõustamist ning tugiisikuteenust tööealistel inimestel ja nende pereliikmetel. Nõustamised toimuvad võimalikult inimese elukoha lähedal, koduvalas või lähedal asuvas suuremas linnas.

Projekt algas 2012. aasta algul ja pidi lõppema 2014. aasta lõpus, aga seda otsustati pikendada 2015. aasta lõpuni. Seoses sellega lõppevad peatselt projekti teenuseosutajate lepingud ja Sotsiaalkindlustusamet kuulutab välja uue riigihanke nõustamisteenuse osutajate leidmiseks. Eeldatavalt sõlmitakse lepingud jaanuaris 2015.

Seni on erinevaid teenuseid saanud veidi enam kui 3200 inimest enamikust Eesti linnadest ja valdadest. Võlanõustamist on saanud 1110 inimest.

Neil, kel on huvi nõustamise vastu, tuleks ühendust võtta Sotsiaalkindlustusamet piirkondliku koordinaatoriga või oma valla/linna sotsiaaltöötajaga. Lisainfot projekti kohta leiab ka Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt www.sotsiaalkindlustusamet.ee/projektid.

Mõned omavalitsused pakuvad ka ise võlanõustamisteenust. Võlanõustaja juurde suunavad töötuid vajadusel Eesti Töötukassa konsultandid.

ALLIKAS: KÄRT SAARSEN, SOTSIAALKINDLUSTUSAMETI PROJEKTIJUHT

välja. Kui raha jääb üle, arutame, mida teha laenuga, ja hakkame laenuandjatega kokkuleppeid sõlmima,” sõnab Evi Torm.

Võlanõustaja aitab klientidel laenuandjatele kirju koostada, kuid need tuleb ära saata ikka inimestel endil. „Mõned on rahulolematud, kui ütlen, mida neil on mõistlik teha. „Mis mõttes mina teen, mida teie siis

teete?” nõutakse. Mina annangi nõu. Kui tahad, et keegi sinu eest asjad ära ajaks, mine juristi juurde ja maksa talle. Mina võin kasvõi sõna-sõnalt ette öelda, aga kirjutad ikka sina,” selgitab Evi Torm ja toob näiteks eakama mehe, kes teda lausa sõimas, sest tema sõber käinud nõustaja juures ja „kõik 12 laenu kustutati ära ja teie ütlete, et ma pean hakkama kirju kirjutama”.

REKLAAM

AVONI ESINDAJAD õnnest nende elus

Avon Luck,
50 ml
Hind: 22,00 €

Õnn on teha sellist tööd, nagu me teeme – lähed toast välja sellepärast, et sa tahad minna ja inimestega kohtuda ning just seda Avon pakub.

Helen Karus, vanemkoordinaator,
404. piirkond

Mul on hea meel olla Avoni esindaja, sest olen saanud kolme aasta jooksul teha huvitavat ning arendavat tööd, mis pakub mulle kogu aeg uusi väljakutseid. Tänu Avonile saan alati kaunis ja hoolitsetud välja näha ning pakkuda neid häid tooteid rõõmuga ka teistele!

Katrin Kungla, parim müüjigrupi juht 2014. aastal,
402. piirkond

Mul on vedanud, sest avastasid enda jaoks Avoni. Avon on täiuslik majanduslik tugi minu pere jaoks, sest Avoniga olen oma aja peremees ning saan pühendada piisavalt tähelepanu tütrele ja mehele. Samuti andis Avoniga tutvumine inspiratsiooni midagi uut proovida – näiteks läksin omandama kõrgharidust.

Anastasiya Zakharova, müüjigrupi juht,
405. piirkond

VÕLANÕUSTAJA EVI TORM RÕHUTAB:

- Võlaõigusseaduse järgi peab iga laenuandja enne veendumata, et laenu saaja suudab selle tagasi maksta. Sageli ei selgita panga esindaja iga lepingumuudatuse juures kliendile, kui palju muudatus suurendab laenusummat – klient peaks ise küsima, kui palju tema kohustused kasvavad, ja enne allkirja andmist hästi läbi mõtlema.
- Käendamisel pea silmas, et käendaksid konkreetset summat, muidu võib käendatav laenu juurde võtta ja käendaja vastutab oma varaga. Käendajaks nõustu hakkama vaid siis, kui oled 110 protsenti inimeses kindel.
- Enne pärandi vastuvõtmist lase kindlasti teha pärandi inventuur, see on rahaline tehing notariga. Kui hiljem selgub veel mõni kadunud tähtsate kohustus, siis see pärijale enam ei loe, vaid kõik on fikseeritud pärandi inventuuriga. Pärandi inventuur toob välja plussid ja miinused, mille põhjal otsustad, kas maksta mõned võlad, et pärida näiteks emotsionaalse väärtusega talumaja. Halvem on, kui hiljem nõutakse kadunud võlgu pärija käest.
- Kui hakkad koos elama uue partneriga, aga tema eelmine abielu on lahutamata, võib juhtuda, et partneri ootamatu surma korral jääd ilma majapidamisest, mida viimased 10 aastat ühiselt rajasite, sest pärija on ametlik abikaasa. Selle vältimise üks võimalus on teha ühisvaraleping, teine võimalus on koostada leping, kus kirjas, et teatud investeeringud on tehtud ühiselt. Notari esimene konsultatsioon on enamasti tasuta. Ei peaks ka häbenema eelnevalt küsida notaritasu suurust.
- Oma piirkonna võlanõustaja kontakte küsi sotsiaalkindlustusametist oma piirkonna koordinaatorilt.
- Kuidas säästa? Vaata üle, mida sööd: supp on odavam kui praad, puder soodsam kui võileivad. Võib-olla saab otsida lisatööd: mida sa oskad ja millega saaksid teenida? On hooajatöid, näiteks puude lõhkumine, maa kaevamine. Mõnigi pereema on sokke kududes, õnnitluskaarte meisterdades või kooke küpsetades lisaraha teeninud.